

“ఏమండోయ్! మిమ్మల్నే వింటున్నారా?”

“ఎవరో నన్నేనా! ఏమిటో చెప్పుకుండానే! ఏం విని ఏడవమంటావే?”

“అలాగే చెప్పి ఏడుస్తా కానీ, ముందీ ఊరగాయజాడీలన్నీ అటకెక్కించా లండీ కాస్త ఇటు కండీ!”

“నాది మడి బట్టలు కాదు కదే! నేనెలా ఊరగాయ జాడీలు అటకెక్కించే ఏడిసేది?”

“నూతి దగ్గరక వెళ్లి రెండు బకెట్లు నీళ్లు గుమ్మరించుకురండీ! వెంకటరత్నమ్మగారు వంటింట్లోంచే సాఫ్ట్ వాక్కి వినబడేంత గట్టిగా చెప్పింది.

రించి వంటింట్లోకి వెళ్లిపోయారు.

పన్నెండేళ్ల బుచ్చి నవ్వుకుంటూ అక్కడినించి వెళ్లిపోయింది.

మొన్నటివరకూ పాతకాలం నాటి నల్లటి గుండల్లోనే ఊరగాయలన్నీ పెట్టుకునేవారు. నూనె పీల్చి వేస్తాయని కొత్త గుండల్లో ఊరగాయ పెట్టారు.

ఊరగాయ జాడీ

“నీ మాట బంగారంగాను ఆ మాట ముంచే చెప్పి ఏడవచ్చుగదే!” సావిట్ల కర్ర కుర్చీలో కూర్చున్న హనుమంత రావుగారు నూతివైపు అడుగులేశారు.

“ఏమిటో! ఎన్నాళ్ళు ఈయనతో కాపురం చేసినా మాటకు ముందు ఏడవడం ఏమిటో అర్థమై ఏడవడం లేదు! అంతలో ఆవిడ మాట ఆవిడకే గుర్తుకొచ్చి-

“అయ్యో రాతా! ఆయన ఏడవడం నా వెంట పడినట్టుంది” నాలిక: హనుమంతుని నేలమీద చతికిల బడింది.

“ఈ మడి దడి ఏమిటో! రోజు రోజుకీ దీని చాదస్తం మరీ పెరిగిపోతోంది” హనుమంతరావు గారు నూతిలోంచి రెండు బకెట్లు నీళ్లు తోడుకునే తల మీద గుమ్మరించుకున్నారు. అంగవస్త్రం గట్టిగా పిండి దానితోనే శ్లాంతా తుడుచుకున్నారు.

అంతలో పనిపిల్ల బుచ్చి అక్కడకు వచ్చింది. ఆయనది నున్నటి గుండ అయినా జానెడు పిలక. ఆ పిలక చూసి బుచ్చి ఆయన్ని ఓ అట పట్టిస్తూ ఉంటుంది.

“మీ పిలక బాగా డిసిందో లేదో! రెండు బొక్కెళ్లు నీరు తో పోయ్యమన్నారేటి!” అంటూ బుచ్చి ఆయన దగ్గరగా వెళ్లబోయింది.

“పో! పో! దూరం దూరం!” అంటూ ఆయన పిలక మరోసారి ఝాడించి ముడివేసుకుంటూ వంటింటివైపు వెళ్తుంటే గులేశారు.

“అయ్యో! తడి పచ్చె ఆరేయాలా! ఈడే ఉంచమంటారా?” ఈ రి బుచ్చి మాటలకు మరింత కోపం వచ్చిన ఆయన వెనక్కి వచ్చి బెది

వెంకటరత్నమ్మగారి కోడలు ఊరగాయలు పెట్టుకోవడానికి జాడీలు కొని ఇచ్చింది. పైగా ఆ జాడీలు పెట్టుకోవడానికి ఓ అలమారు కూడా వంటింట్లో కట్టించింది. మొదట్లో వెంకటరత్నమ్మగారికి జాడీల్లో ఊరగాయలు పెట్టుకోవడం ఇష్టం లేదు. రానురాను కొత్త అలవాటే పాత బాగానే అనిపించింది. ఇప్పుడావిడ కళ్లకి ఆ జాడీలు అలమారులో సర్దిన బుట్టబొమ్మల్లా అనిపిస్తున్నాయి.

“ఇదేమిటి, ఈ జాడీలన్నీ మళ్ళీ ఈ నేలమీద ఇలా పెట్టి ఏడిసావేమిటే” ఆయన ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

“మన వెంకటాచలంగారి అమ్మాయి పెళ్లి కదండీ! మనిల్లే విడిదిలు. వచ్చిన చుట్టాలంతా మన మడి ఊరగాయలు తినిపోతారండీ! అందుకే ఈ జాడీలన్నీ ఎవరి కంటా పడకుండా అటకెక్కించేద్దామండీ!”

“ఓసి నీ తెలివి కాకులెత్తుకెళ్లా! ఎంతెంత ఆలోచనలే నీవీ! ఇంతకీ ఆ పెళ్లి ఎప్పుడేడిసిందిలా?”

“అవ్వు! అవ్వు! ఎవరేనా వింటే నవ్విపోతా కండీ! శుభమాని వాళ్ళు పెళ్లి చేసుకుంటుంటే ఏడవడాలేమిటండీ? ముందా జాడీలు అటక మేద పెట్టండీ”

“అది సరే కానీ! ముందా జాడీలు నాకందించి ఏడు?” అంటూనే ఆయన నిచ్చెనెక్కి ఆవిడ అందించిన జాడీలు అందుకుని నిచ్చెన పైకి ఎక్కుకున్నాడు. నిచ్చెన నేల మీద గుంటల్లో ఉన్న ఆయన బరువుకి, జాడీ బరువుకి నిచ్చెన కదులు హానే ఉంది.

“గట్టిగా పట్టుకుని ఏడవ్వే! లేకపోతే నేను నేల

మీద పడి చస్తానే” ఆయన భయంతో అడుగులు పెట్టాడు.

“గట్టిగానే పట్టుకున్నానండీ. మీ ప్రాణం ప్రాణం అడ్డండీ!” ఆవిడ సమాధానం చెబుతూనే ఉంది. మొత్తం మీద ఆవకాయ, మామిడి, మెంతికాయ, తొక్కుడు పచ్చడి, చింతికాయ పచ్చడి, ఉసిరికాయ పచ్చడి మొత్తం ఆరు జాడీలు అటక మీద పెట్టాడాయన. ఆయాసంతో తిండి దిగేటప్పుడు నడుం కలుక్కుమని ఆయన కెళ్లుకున్నాడు. ఆ అరుపునకు ఆవిడ గుండ జారించి మెల్లిగా ఆయన చెయ్యి పట్టి నడిపించి హాల్లోకి వెళ్లమంచం మీద కూర్చోపెట్టింది.

“అయ్యో! నడుం విరిగి ఏడిసినట్టుండే ఆయన బాధతో మూలిగాడు.

“నడకే కదండీ! కాస్త ఓర్పు పట్టండీ! జాడీలు గలేదు కదండీ! కాస్త సున్నం, బెల్లం పట్టువేస్తే అదే సర్దుకుంటుంది లెండీ”

ఆవిడ వంటింట్లోకి వెళ్లి ఓ గిన్నెలో సున్నం, బెల్లం వేసి బాగా నూరింది. కాస్త నూనె వేసి మరీ సారి చూపుడువేలితో పాకంలా కలిపింది. దాన్ని తెచ్చి ఆయన వీపు మీద పట్టువేసింది.

“ఆహా! కాస్త గట్టిగా రాసి ఏడవ్వే...” ఆయన బాధగా అడిగాడు.

“అలాగే రాసి ఏడుస్తాలెండీ” ఆవిడ ఆయన వీపుమీద ఎడం చేత్తో గట్టిగా నొక్కి కుడిచేత్తో మరింత గట్టిగా రాసింది.

“అమ్మా! కూసంత ఊరగాయ పెడతారనుకున్నా! అంతా అటకెక్కించేసారేంటి?” అప్పుడే అక్కడకు వచ్చిన బుచ్చి అడిగింది.

“ఇదిగో బుచ్చీ! నువ్వెక్కడికి పోతావ్! ఊరగాయ ఎక్కడికి పోతుందే! ఈ మాటు అటకనించి దింపినప్పుడు పెడతాలే!” అంది వెంకటరత్నమ్మగారు.

“అయ్యో నడ్డి నే పడతానమ్మా! మీరెళ్లి పచ్చచూసుకోండి” అంది నవ్వుతూ, బుచ్చి.

“ఓసి నీ మొగుడు నిన్నెత్తుకెళ్లా! పోతావే లేదా?” ఆయన మంచం మీంచి లేవబోయాడు. మళ్ళీ నడ్డి కలుక్కుమనడంతో తిరిగి మంచం మీద వాలాడు.

బుచ్చి పకపకా నవ్వుతూ అక్కడి నుంచి పరుగెత్తింది. రెండవనాటికి ఆయన మామూలుగా లేచి తిరగగలిగాడు.

తరచు స్నానాలు, తడి బట్టలు, నీళ్లలో తిరగడంతో వెంకటరత్నమ్మగారి పాదాలు, వేళ్ళు పుళ్ళు పడి ఉన్నాయి. ఆరోజు ఆవిడ పాదాలు మరింత బిగపట్టి నడవలేక నడుస్తోంది.

“అదేమిటే? అలా అడుగులు ఎత్తెత్తివేస్తున్నావేమిటే! ఆయన మాటల్లో ఆత్మత తొంగిచూ

సింది.

“ఏముంది? చూ, వేళ్ళూ మంటలు. రోజూ న్న రోగమే కదండీ!” ఆవిడ కళ్ళ నీళ్ళు తిరి గాయి. ఆయన చూ కుండా పమిట కొంతో కళ్ళు తుడు కుంది.

“నీ స్నానాలు. ములు, చాదస్తాలు మండ్లీ తోమా! ఈ తడి బట్టలు గోల వదలవే. అబ్బాయి వొట్టిపాళ్లు చెప్పాడే కాస్త వదలమనీ! ఈ బట్టకి మచ్చ మా వే! ఏదీ ఇటురా చూస్తామా?” ఆయన ఆయన విమర్శ జాతి మిళితమై స్వరంతో.

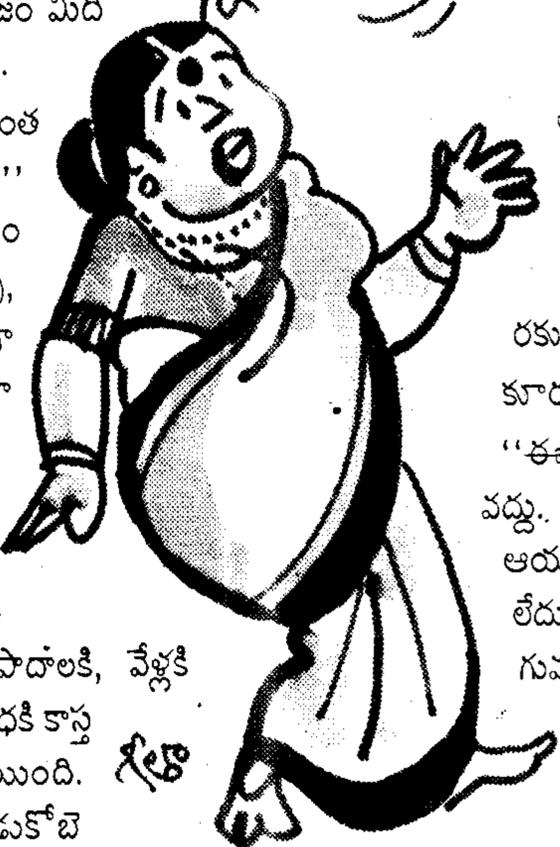
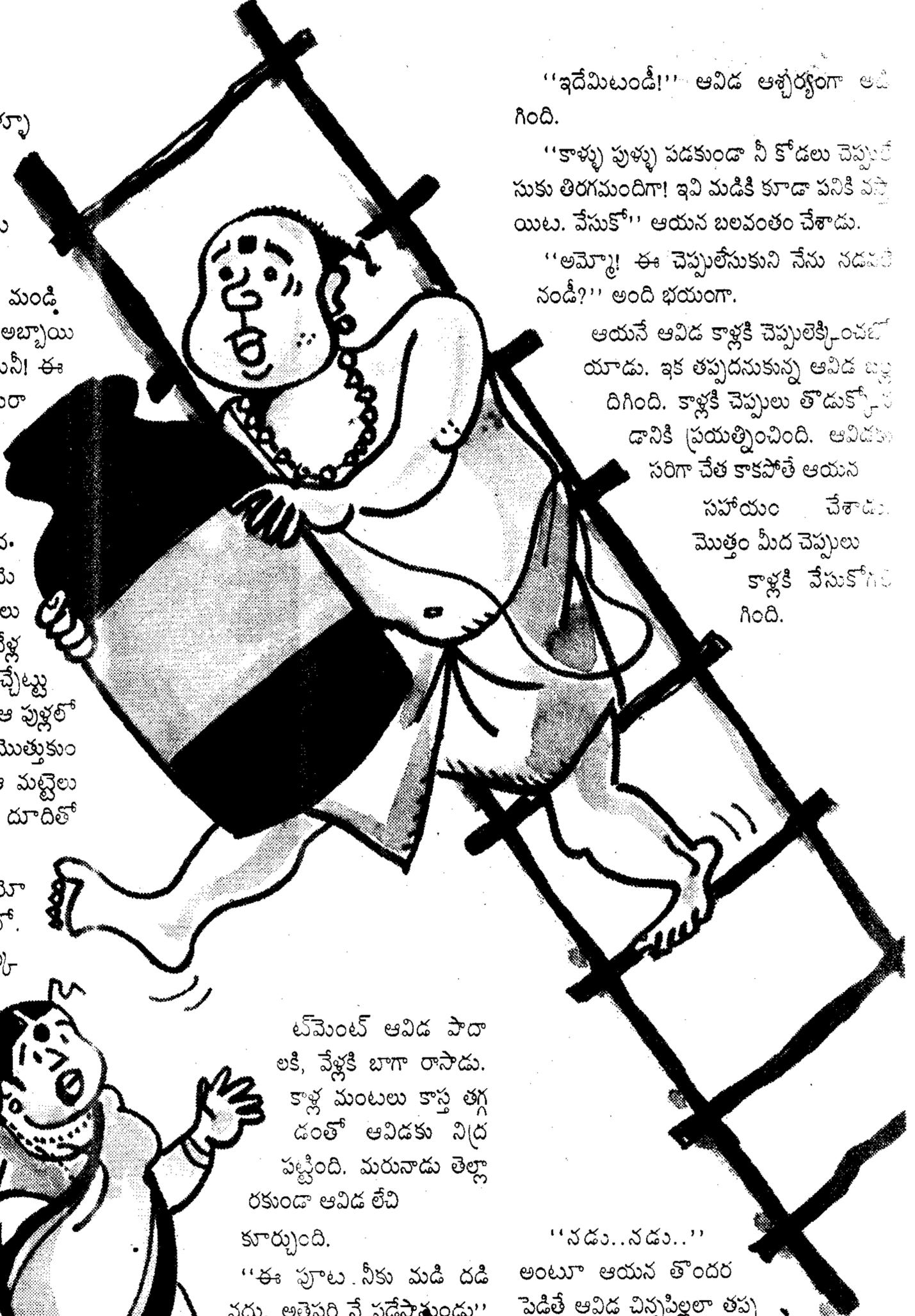
ఆవిడ కుంటూ గా దగ్గరకు రాగానే ఆవిడ చెయ్యి వ్రే మంచం మీద పక్కనే కూర్చోపెట్టు కున్నాడు. ఆమె పాదాలు పట్టి చూసా. రెండు పాదాలు పూజ్యమడి వక్రం చివ్వుతున్నాయి. వేళ్ల యిలే ముట్టుకుంటే తుల్లోకి ఊడ్చేట్టు వ్తాయి. పైగా వేళ్ళకున్న వెండి మట్టెలు ఆ పుళ్లలో ఇరుక్కోయి ఉన్నాయి. ఆమె వద్దని మొత్తుకుం టువ్తా ఆయన విసిరి చుకోకుండా ఆ మట్టెలు తీసి పక్కన పెట్టాడు. కారే రక్తాన్ని దూదితో తుడిచి సుద్ద కట్టాడు.

“వెర్రిటాగులది! ఏలా వెడతాయో రోజులు” అనుకున డు మనసులో. ఆయన గుండెలో క్కడో కలుక్కు మంది. చెమర్చిన కళ్ల య భుజం మీది తుండుతో తుడుచుక న్నాడు.

“ఓసి మొండిదా? ఇంత వాళ్ళు ఏలా భరిస్తు న్నవే?” అంటూనే ఆయన పంటింట్లోకి వెళ్లి సున్నం నీళ్ళు, కొట్టరిమాసె కలిపి బాగా రంగరించి నవనీతం తయారు చేసి పట్టుకొచ్చాడు.

“నా కాళ్ళకి మీరు గాయ డమేమిటండీ! నేనేం కుంటానండీ!” ఆమె ఎంత చెప్పినా వినకుండా ఆమె పాదాలకి, వేళ్ళకి బాగా పట్టించాడు. ఆయన బాధకి కాస్త ఉపశమనం కలిగి వట్టయింది. ఆమెను బలవంతం పడుకోబెట్టాడు. వత్తుల స్ట్రా లంటించి కాఫీ పెట్టి ఆమెకు ఇచ్చాడు. ఆయన ఇంటికెదురుగా ఉన్న పినతల్లి గారింట్లో భోజనం చేసి వచ్చాడు.

“అన్నట్లు కోడల నీ కాళ్ళ పగుళ్ళకి ఆయింట్ మెంట్ కొనిపించిం కదే!” ఆయనకు చటు క్కున గుర్తుకు వచ్చింది. అలమారు తీసి ఆయిం

ట్ మెంట్ ఆవిడ పాదాలకి, వేళ్ళకి బాగా రాసాడు. కాళ్ళ మంటలు కాస్త తగ్గడంతో ఆవిడకు నిద్ర పట్టింది. మరునాడు తెల్లారకుండా ఆవిడ లేచి కూర్చుంది.

“ఈ పూట నీకు మడి దడి వద్దు. అత్తెసరి నే పడేస్తానుండు” ఆయన ఎంత చెప్పినా ఆవిడ వినలేదు. రెండు చెంబుల వేన్నీళ్ళు గుమ్మరించుకుని ఆరేసిన పట్టు చీరతో వంట చేసింది. భోజనాలయ్యాక ఆవిడ వచ్చి సావిట్లో బల్లమీద కూర్చుంది. దానికి మడి

బల్లనే పేరు. ఆయన కోడలు కొనిచ్చిన హవాయి చెప్పులు పట్టుకొచ్చి ఆవిడ కాళ్ళ ముందు పెట్టాడు.

డా.వాసా ప్రభావతి

“ఇదేమిటండీ!” ఆవిడ ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

“కాళ్ళు పుళ్ళు పడకుండా నీ కోడలు చెప్పులే సుకు తిరగమందిగా! ఇవి మడికి కూడా పనికి వస్తాయిట. వేసుకో” ఆయన బలవంతం చేశాడు.

“అమ్మో! ఈ చెప్పులేసుకుని నేను నడవలేనండీ?” అంది భయంగా.

ఆయనే ఆవిడ కాళ్ళకి చెప్పులెక్కించడం యాడు. ఇక తప్పదనుకున్న ఆవిడ బల్ల దిగింది. కాళ్ళకి చెప్పులు తొడుక్కోవడానికి ప్రయత్నించింది. ఆవిడకు సరిగా చేత కాకపోతే ఆయన సహాయం చేశాడు. మొత్తం మీద చెప్పులు కాళ్ళకి వేసుకోగలిగింది.

“నడు..నడు..” అంటూ ఆయన తొందర పెడితే ఆవిడ చిన్నపిల్లలా తప్పటడుగులు వేసింది. ఆయన చప్పట్లు కొట్టాడు.

“అబ్బో! పట్నం మనిషిలా ఉన్నావే?” ఆయన ముసిముసి నవ్వులకు ఆవిడ పూచిన తండ్రియింది. ఆవిడ చెవి కమ్మల కాంతులు ఆసన చెక్కిళ్ల మీద గంతులేసాయి.

పట్నంలో చదువుకుంటున్న ఘనశ్యామ్ రెండురోజుల సెలవుకి ఇంటికొచ్చాడు.

ఆరోజు హనుమంతరావుగారు పొరుగువారి వెళ్లారు. రాత్రికి కాని ఇంటికి రారు. ఘనశ్యామ్ ఉల్లిపాయ పకోడీలు చేయమని తల్లిని బతికం లాడు. కొడుకు కొని తెచ్చిన ఉల్లిపాయలతో

డిలు చేసింది. తల్లిని కూడా తినమని కొడుకు ఎంత బతిమాలినా ఆవిడ వినలేదు.

“నీ తండ్రికి లేని కాయలు నాకెందుకురా?” అంది. మిగిలిన పకోడీల తండ్రి కంట బడకుండా అతను గదిలో దాచుకున్నాడు. ఆవిడ ఉల్లి తరిగిన కత్తిపీటని పీచుతో మట్టి తోమింది. ఆ నూనె పెంటలో పారబోసింది. ఉల్లితుక్కు పెంటలో కాక మండే పాయిల్లో పడింది. పకోడీలు వేసిన చోట శుభ్రంగా కడిగేసింది. ఇంట్లో ఎక్కడా పకోడీలు వండిన జాడలేకుండా చేసింది. అంతలో హనుమంతరావుగారు కుంజరుద్రుడిలా మండిపడుతూ లోపలికి వచ్చారు.

“ఏరా! నీకెన్నిసార్లు చెప్పినా బుద్ధి లేదురా? ఆ మల్లయ్య కొట్లో ఉల్లిపాయలు కొని తెస్తావురా? ఏదీ మీ అమ్మ? ఎక్కడా తిడిసిందిరా?” కొడుకు సమాధానం కోసం ఎదురుచూడకుండానే చెప్పులు విప్పి వంటింటి వు వెళ్లాడు. ఉల్లిపాయ పకోడీల వాసనకు ఆయన ముక్కుపుటాలు ఎగిరాయి. ఆయన కోపం తగ్గిపోయికి చేరింది.

“నీకు బుద్ధిలేదా? గడ్డి తింటున్నావా?” అంటూ నానా తిట్లు తిన్నాడు. కోపం పట్టలేక ఆయన కొట్టడానికి చెయ్యిత్తాడు. అతనిలో ఏదో వివేకపు పొర లాంటిది కదిలి కొట్టలేక చెయ్యి దించుకున్నాడు.

“బుద్ధిలేని దానా? పకోడీకి తినాలని ఉంటే రెండు రూపాయలు పంపి బజారులో కొనుక్కుని తినమనలేకపోయావా? ఛీ! ఛీ!” అంటూ భుజం మీది కండువా దులుపుకుంటూ అక్కడనించి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆవిడ అలాగే కాసేపు నిలబడిపోయింది. సమాధానమిస్తే తనకు మంటలా ఆయన కోపం భగ్గుమంటుందని ఆమెకు తెలుసు. కొడుకు మాత్రం తండ్రికంట పడకుండా తప్పించుకున్నాడు. రెండో జల వరకూ ఆయన కోపం చల్లారలేదు. జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా సాధిస్తూనే ఉన్నాడు. మూడవరోజు కొడుకు తుంటే అనేక జాగ్రత్తలు చేప్పాడు. కారే కన్నీళ్ళు చుకుంటూ ఘనశ్యామ్ తండ్రి పాదాలకు నమస్కరించి బయట దేరాడు. కొడుకు వెడటంటే ఆ తల్లి గుండె చెరువయింది.

ఆరోజు వెంకటచలం రింట్లో

ఉల్లి. చుట్టాలంతా ఎక్కడెక్కడి వారు తరలివచ్చారు. విడిది కూడా వీరిల్లే మూలంగా సన్నాయి, మాండు మేళాలతో ఆ ఇల్లు కళకళాడింది. భార్య వర్తలిద్దరు పెళ్లివారితో కలిసి మరింత హడావిడిగా తిరిగారు. వెంకటచలంగారి కుటుంబానికి వీరికి బంగార బంధుత్వాలున్నాయి. అందుకే వచ్చిన చుట్టాందరూ ఇద్దరికీ కావలసిన వారే!

“అదేమిటే మరదలా! మీ ఇంట్లో మడి ఊరకాయలు లేవా ఏమిటి?” వరసకు పిన్నతగారి వాతురు ఉండబట్టలేక అడిగింది.

“అయ్యో వదినా! ఏం చెప్పను? కుంచెడు వరంతో ఆవకాయ పెట్టానా? నాలుగు నెలలు తిరచుకుంటానే ఓ బద్ద కూడా లేకుండా ఉష్ కాకి అయిపోయిందనుకో!” వెంకటరత్నమ్మగారు మరింత తిరిగి సమాధానమిచ్చింది.

“అవునా మరదలా? నీ తండ్రి ఆవకాయ రుచి చూసే

అదృష్టం మాకు లేదన్నమాట” అంటూ మరేమీ అనలేక. తెచ్చిపెట్టుకున్న నవ్వుతో ఆమె మెల్లిగా అక్కడ నించి జారుకుంది.

రెండవరోజు రాత్రికే వచ్చిన పెళ్లి వారందరూ తిరుగు ప్రయాణమయ్యారు.

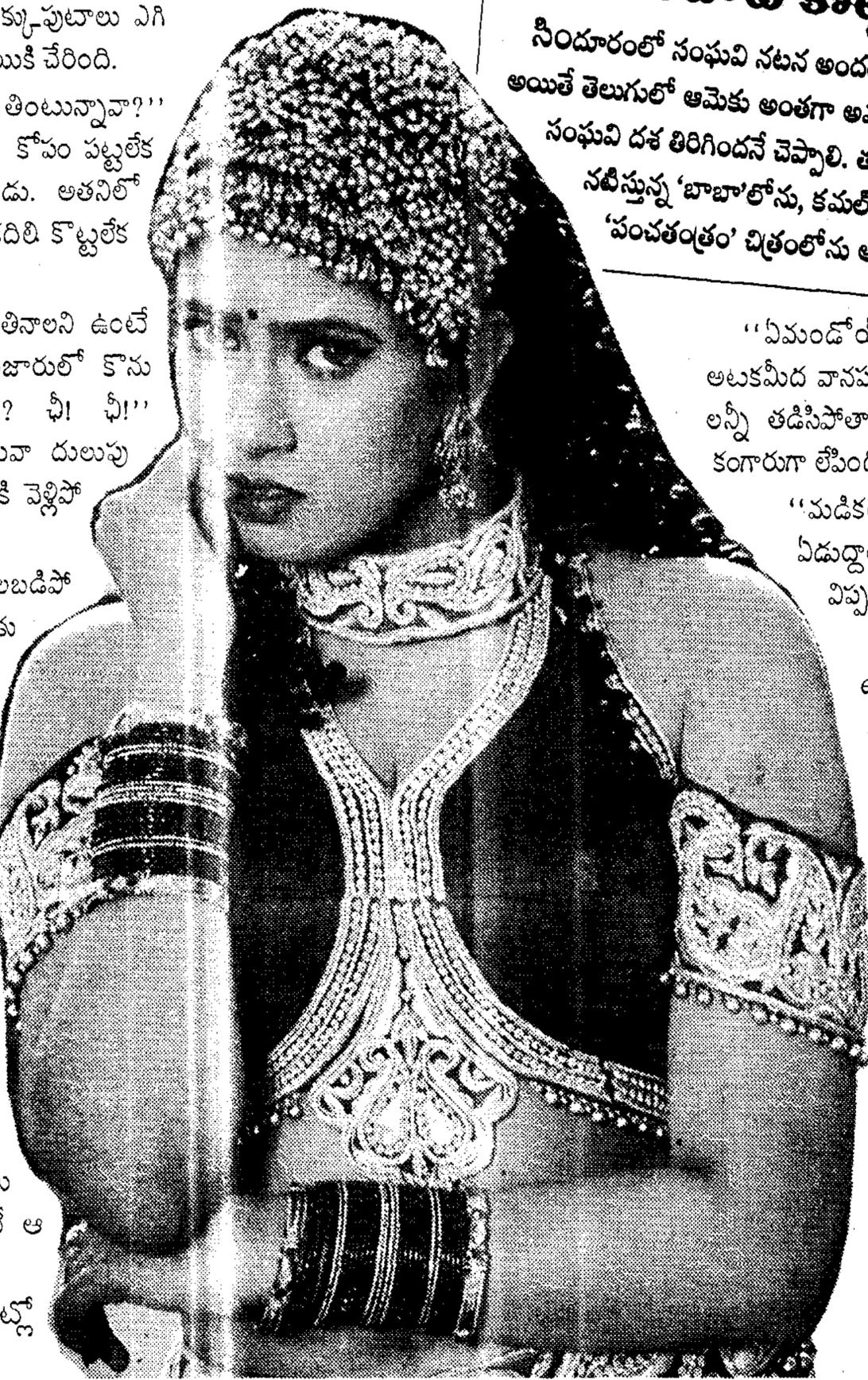
ఉరుముల వాన తెలిసిన ప్రకృతిలా ఆ ఇల్లు నిశబ్దమైంది.

“మాసారాండీ! మనం ఊరగాయలు అంటే క్రించకపోతే ఈపాటికి జాడీలన్నీ ఖాళీ అయ్యేవండీ!” అంది వెంకటరత్నమ్మగారు ఊపిరి పీల్చుకుంటూ.

“నీ తెలివి బంగారంగానూ. నీ స్థానం గట్టిగా ఏడిసిందిలే!” అన్నాడు నవ్వుతూ.

ఆ రాత్రికే వాన ప్రారంభమైంది. వెంకటరత్నమ్మగారి గుండెలు గుభిల్లుమన్నాయి.

జాక్ పాట్ కాట్టిన సంఘవి
 సిందూరంలో సంఘవి నటన అందరి ప్రశంసలు అందుకుంది. అయితే తెలుగులో ఆమెకు అంతగా అవకాశాలు రాలేదు. ఈమధ్య సంఘవి దశ తిరిగిందనే చెప్పాలి. తమిళ సూపర్ స్టార్ రజనీకాంత్ నటిస్తున్న 'బాబా'లోను, కమల్ హాసన్, సీమాన్లు నటిస్తున్న 'పంచతంత్రం' చిత్రంలోను అవకాశాల్ని అందిపుచ్చుకుంది.

“ఏమండోయ్! వానండీ! అటకమీద వానపడుతుందండీ. ఊరగాయ జాడీలన్నీ తడిసిపోతాయండీ!” నిద్రపోతున్న భర్తని కంగారుగా లేపింది.

“మడికట్టుకోవాలిగా! తెల్లారేకా చూసి ఏడుద్దాం లే!” ఆయన కళ్ళు పూర్తిగా విప్పకుండానే సమాధానమిచ్చాడు.

ఆ రాత్రంతా వానపడుతూనే ఉంది. వెంకటరత్నమ్మగారి కంటికి సరిగా నిద్రలేదు. వెలుగు రాగానే తిరిగి భర్తను పిలిచింది. ఎంత లేపినా ఆయన లేవలేదు. ఆయన వంటిమీద చెయ్యి వేసి చూసి ఆవిడ కెప్పుడైతే మంది.

ఆయన వళ్ళు కాలిపోతోంది. సాధారణంగా ఆయనకు ఆచారిగారే వైద్యం చేస్తారు. ఈసారి ఇంగ్లీషు డాక్టర్ కి కబురుపెట్టింది. ఆయన వచ్చి ఆవిడ కంగారు చూసి సూది ఇచ్చి మందులు రాసి వెళ్లాడు.

హనుమంతరావుగారి జ్వరం

